

СОЛЯШНИК

РІК II

ЖОВТЕНЬ — 1957 — OCTOBER

Ч. 22

ПЕРШЕ ЗАВДАННЯ

ЦАПОК

У цапка
Борідка сива,
Шолудива,
Некрасива.
І на ній,
Мов павучки,
Реп'яшки
Та колючки.
— Так, — кажу я, —
Не годиться,
Треба, цапику,
Побритися! —
А цапок мені
Таке:
— Ме-ке-ке! —
Ніби каже:
— Розумію,
Тільки бритися
Не вмію...

МІЙ ПРАПОР

Ідемо шляхом широким,
Ідемо ми скорим кроком
Через поле до ріки,
Ніби справжні вояки.

Повіває вітерець,
Розгортає прапорець.

Вітер свіжий, вітер спритний,
Прапор наш жовтоблакитний.

Прапор вище догори!

Попереду дівори
Вище прапор піднімаю,
Маршерую до ріки.
Прапор міцно я тримаю
І не випущу з руки!

К. Лугова

Майк ЙОГАНСЕН

ВОВКИ ТА ВЕРБЛЮДЕНЯТА

Ілюстрації 13-річної Галі Нитченко

Голодно живуть вовки у прикаспійській пустелі. Найгірше їм буває зимою: ховрашки сплять під землею, ящірки й ті поховалися та подубіли. А їсти хочеться.

Найкраще було б упіймати верблюденя. Та коло нього є верблюдиця, а головне люди. Людей же вовк боїться над усе.

Ще є вівці — коло овець двоє собак і знову ж люди. Ще й з рушницями. То про овець і думати не доводиться. Коло верблюдів все ж таки менше людей. Пасеться собі верблюдиця з верблюденям і ходить по сніговій пустелі, шукає, де є під снігом трава чи бур'ян сухий. Тоді розгребе сніг копитом і їсть. І верблюденя коло неї. Як би добратися до верблюденяти?

Верблюденя — воно ж дурне й цікаве. З ним можна б упоратись, якби не верблюдиця. А верблюдиця хоч і не дуже

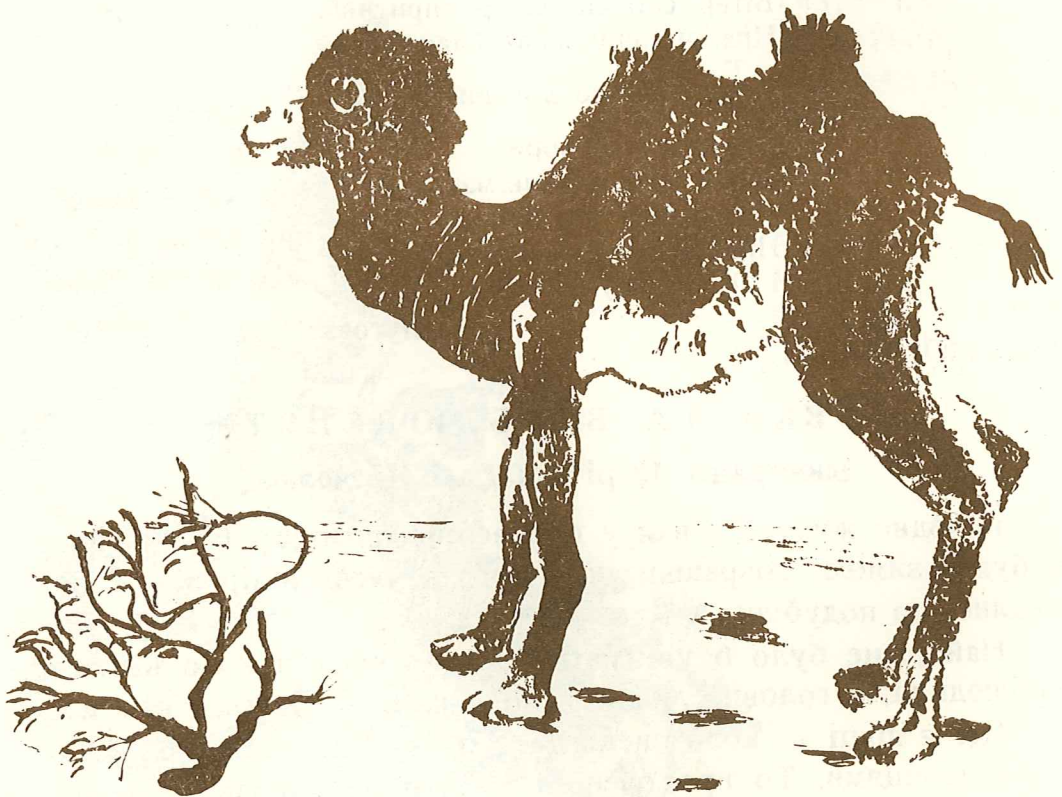
розумна, але дуже здорова й сильна: як дасть ногою, так і покотишся у сніг. Ще й зареве, а тоді напевне прибіжать люди.

Як його бути? Є такі старі вовки, що їдять верблюжатину. Вони знають, як упіймати верблюденя.

Верблюденя, поки молоде, дуже цікаве. Як піднімеш руку або помахаш шапкою, воно відразу біжить до тебе обдивлятися, що воно таке. А як його ще погладити, то так і ходитиме цілий день біля тебе.

Хто зна, як вовки до того додумалися, тільки буває такий старий вовцюга, що вміє підманити верблюденя.

Як одійде верблюденя від матері, старий вовк перелізе

поза горбами на череві, щоб поближче до верблюденяти бути. Так на череві й лежить, але одну ногу підійме в гору. І меле тією ногою, наче то не вовча нога, а товста бур'янина або ще щось незвичайне коливається під вітром.

Як це тільки побачить верблюденя, то йому стає цікаво, що воно таке. От воно й підходить ближче. Та вовк не стрибає на нього, бо ще й верблюдиця недалеко і люди теж.

Вовк тихенько перелазить трохи далі на череві. І знову ногу задере вгору й похитує нею.

Бачить верблюденя, що та цікава штука тікає від нього, і хоче підійти ближче. Якби вона наступала на верблюденя, то може б воно злякалося і само втекло б до матері. Та ні, та штука сама тікає. Підійде верблюденя ближче, а та штука вже за другим горбом маячить.

Отак відведе старий вовк верблюденя від матері на кілометр чи й більше, а тоді — стриб йому на шию і перерває горло! А тоді їсть сам, не виє, не кличе інших вовків, бо можуть позбігатися люди. Наїється і йде спати.

Але казахам (люди, що живуть у Казахстані) те верблюденя дуже дороге. То вони сідають на коней, беруть собак і їдуть по вовчому сліду. Вовк, наївшись, біжить не дуже охоче. Часто буває, що вдасться спіймати вовка, як не того, що розірвав верблюденя, то хоч якогось з тих, що доїдали після нього. І вже тоді вовкам нема пощади. Цілим селищем, буває, ганяють вовків, бо без верблюда в пустелі жити дуже тяжко.

ЯК ЗАЙЧАТИ НА БІДУ ЩОСЬ ЗРОСЛО В ЙОГО САДУ

Наталя ЗАБІЛА

Малюнки САМУМА

В кутку звичайного садочка
низинка затишна була.
Там під кущами в холодочку
якась диковинка зійшла.

Прибігли в той куток зненацька
Стрибайчик-зайчик з їжаком
і бачать: кульки чудернацькі
з-під листя випнулись рядком.

— Що це таке — не розумію! —
говорить зайчик їжаку, —
якась кумедна чудасія
зростає в нашому садку!

Їжак примружив очі хитрі.
— Бач, — каже, — просто із землі
зросли на вільному повітрі
чудові м'ячики малі.

Це, знаєш, діло незвичайне
і сталось вперше тільки тут.
Ти напиши про це негайно
у науковий інститут.

А сам щодня вставай раненько
і воду лий під ці кущі.
Тоді із м'ячиків маленьких
футбольні виростуть м'ячі!

Почувши це, Стрибайчик радо
гукнув «Ура!» на весь садок

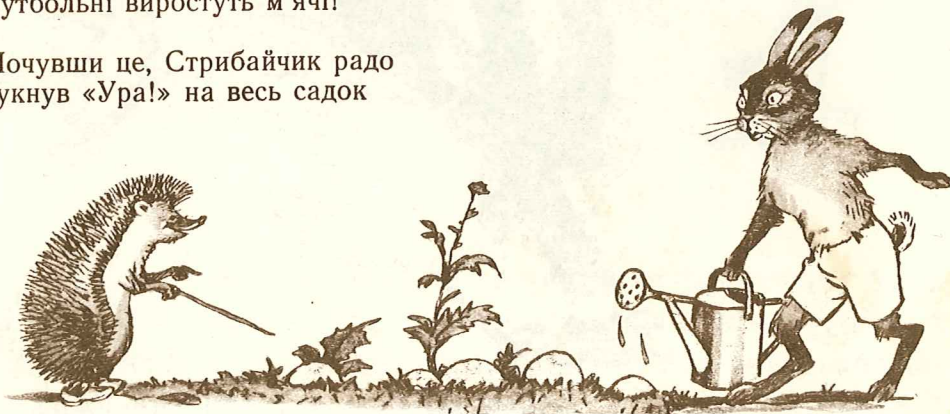
і став виконувати поради,
що надавав йому дружок.

Він під кущами всю травичку
навкруг тих кульок прополов,
цебром тягає воду з річки
і поливає знов і знов.

Ось день пройшов, минає другий, —
м'ячі ростуть аж при очах!
Стають товсті, великі, круглі,
червоні в білих крапочках.

Не встигла третя ніч минути,
а по дорозі, через міст
вже їдуть вчені з інституту,
одержавши Стрибайчин лист.

Під'їхали, їдуть до хатки.
Стрибайчик вибіг їм навстріч.
— Ану, покажуй нам, зайчатко,
яка тут в тебе дивна річ? —

І от, пишаючись страшенно,
гостей Стрибайчик в сад повів.
Поважно йдуть: борсук учений,
лисиця й двоє ведмедів.

Біжать і всі зайці до саду,
зчинивши галас на весь ліс.
А їжачок тупцює ззаду
та ще й хихикає під ніс.

От зайчик наш перед юрбою
підходить до кущів отих.
Розвів гілки перед собою:
— Дивіться! — каже... і затих.

Стоїть і лупає очима:
та що ж це сталося вночі? —
в низинці вогкій перед ними
м'ячі — вже зовсім не м'ячі!

Немов зонти на довгих ніжках,
вони тепер стоять усі,—
такі червоні, в білих бризках,
блищать у ранішній росі.

І раптом сміх рознісся дзвінко,
і залунало із юрби:

— Оце дивинка так дивинка!
Це ж звичайнісінькі гриби!

А вчені кажуть: — Як не сором!
Ти що, зайча, глузуєш з нас?
Якимсь поганим мухоморам
чи варто віддавати час?!

Ще довго сміх лунав в окрузі,
всі потішались над зайчам.
Нарешті залишились друзі —
їжак та зайчик сам-на-сам.

— Це ти мене підвів, їжаче! —
сказав Стрибайчик, — тільки знай:
тобі цього я не пробачу,
і нашої дружбі нині край!

Зареготав їжак байдужно:
— А хоч би й так! Хи-хи-хи-хи! —
І тим скінчилась їхня дружба,
І розійшлися їх шляхи.

ОСІННИЙ ДОЩ

Чорні хмари в небі синім,
Дощик крапає осінній
На лани і на поля,
Хай нап'ється вся земля.

Лан озвався до поля: Брате,
Треба нам води набрати
На посуху про запас,
Щоб росла пшениця в нас.

Бачиш, в небі хмара лине,
З нею зграя журавлина.
Всі сумують... Не біда,
Нам аби була вода.

Ллється дощик хай струмчасто
Всім на смуток, нам на щастя,
Наливає в нас снаги,
Щоб ми сили зберегли.

А весною всім на диво
В нас зелена буде нива,
І овес, і гречка й просо,
Бо води для них в нас досить.

А як літо прийде тільки,
Зацвітуть у нас васильки,
І питатимуть не раз:
Є кавунчики у вас?

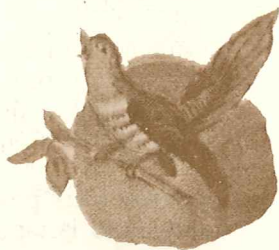
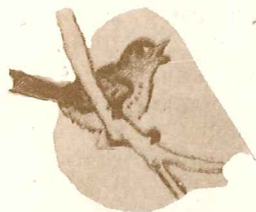
Будем, брате, ми багаті,
Нам аби води набрати,
Щоби був для спраглих лік,
А для динь солодкий сік.

Віра Ворскло

М. СИНГАЇВСЬКИЙ

Загадка

Цвінь-цвірінь — на суку,
на гілляці — ку-ку,
тьох-тьох — у садочку,
кукуріку — на тиночку,
ців-ців — у лободі,
кря-кря — на воді.
Відгадать не важко,
що воно за пташки.

ЗАЄЦЬ І ВЕДМІДЬ

Був собі в однім лісі Ведьмідь, та такий дужий та лютий, що не приведи Господи! Піде було по лісі і душить та роздирає все, що здибле: одно з'їсть, а десятеро й так покине, тільки дарма життя збавить. Ліс був великий, і звірини в нім багато, та проте страх пішов на всіх. Адже ж так і року не мине, а в цілім лісі душі живої не лишиться, коли Бурмило буде так господарювати. Рада в раду, присудили звірі такий спосіб. Вислали до Ведмедя депутацію і веліли йому сказати:

— Вельможний наш дідичу, пане Ведмедю. Нащо ти так знушаєшся? Одного з'їси, а десятох зі злости розідреш і покинеш? Адже так до року, то й душі живої в лісі не стане. Лпше ти ось що зроби. Сиди собі спокійно в своїй гаврі, а ми тобі будемо щодень присилати одного з-поміж нас, щоб ти його з'їв.

Вислухав Ведмідь тої мови та й каже:

— Добре! Але пам'ятайте собі, як мене хоч одного дня ошукаєте, то я вас усіх пороздираю!

Від того дня почали звірі день поза день посилати Ведмедів одного з-поміж себе на страву. Чи трапиться старе та немічне, чи бідна вдовиця, котрій і жити не хочеться на світі, чи дурнувате яке вдасться і не вміє собі ради дати на світі, зараз звірі посилають се до Ведмеда, а той не питає, розірве та й харчується собі спокійно.

Далі не стало вже старих, дурних та осиротілих, прийшлося вибирати з таких, що їм не хотілося вмирати. Почали кидати день-у-день жереба: на кого впав льос, той мусів іти до Ведмеда і датися йому з'їсти.

Одного дня випав льос на Зайця. Перелякався бідний Заєць так, що не суди Боже, та що було робити? Ходили другі, мусить і він. І не змагався, тільки випросив собі годинку часу, щоби з жінкою й діточками попроситися. Та поки там жінку знайшов, поки всю свою сім'ю скликав, поки попрошались, та наплакалися, та наобіймалися, то вже сонце геть з полудня звенуло.

Врешті прийшлося Зайцеві рушати в дорогу. Іде бідолаха до ведмежої гаври. Та не думайте, що йде заячим кроком-скоком, що біжить вітрові навздогін! Гай, гай! Тепер бідному Зайцеві не до скоків. Іде ного за ногу, іде та й постайкує, та все рясні сльози витирає, та зітхає так, що аж лісом луна йде. Аж ось бачить, серед лісу криниця кам'яна, оцямрована, а внизу вода глибока. Став Заєць над цямриною, заглядає вниз, а його сльози тільки кап-кап у воду. Та побачивши у воді свою подобу, почав їй придивлятися уважно і раптом повеселішав і аж підскочив із радости. У його голові заблисла щаслива думка, як би йому й самому від смерти врятуватися і всіх звірів вибавити від сього лютого та безрозумного Ведмеда. І вже не плачучи і не зідхаючи, а шодуху біжучи, він поспішав до ведмежої гаври.

Було вже близько вечора. Ведмідь весь день сидів у своїй гаврі та ждав, коли то звірі пришлють йому когось на обід. Ждав і не міг нікого дождатися. Голод почав йому докучати і разом з голодом почала злість підступати під серце.

— Що ж се значиться, — ревів Ведмідь. — Що вони собі

думають? Чи забули про мене, чи, може, їм здається, що одною Вороною я маю бути два дні ситий? О, прокляті звірі! Коли мені в тій хвилі не прийде від них страва, то кленуся буюком і берестом, що завтра, скоро світ, вирушу до лісу і повидушую все, що в нім є живого, і одного хвоста не лишу!

Та минала хвилина за хвилиною, година за годиною, а страва не йшла. Надвечір уже Ведмідь не знав, що з собою зробити з голоду і лютости. У такім настрою застав його Заєць.

— Га, ти, помано, ти, хлистику, гусяче повітря! — кричав на нього Ведмідь. — Що ти собі думаєш, що так пізно приходиш? То я на тебе, такого комара, маю цілий день в голоді ждати?

Затремтів Заєць, почувши ведмежий крик і люті ведмежі слова, та через хвилину стямився і, ставши на задніх лапках перед Ведмедем, промовив, як міг найчемніше:

— Вельможний пане дідичу! Не моя в тім вина, що так пізно приходжу. І звірів не можеш винувати. Нині, в день твоїх іменин, вони, ще вдосвіта зібравшись, вильосували були для тебе нас чотирьох, і ми всі як стій вітром пустилися до тебе, щоби ти, вельможний паночку, мав нині добрий баль.

— Ну, і що ж? Чому ж так пізно приходиш і де тамті три? запитав Ведмідь.

— Трапилася нам дуже погана пригода, мовив Заєць.

— Міркуючи, що в тім лісі нема іншого пана, крім тебе, йдемо собі спокійнісінько стежкою, коли нараз із укріпленого кам'яного замку вискочив величезний Ведмідь та й до нас.

— Стійте! — кричить.

Ми стали.

— Куди йдете?

Ми розповіли по правді.

— Го, го, — крикнув він. — Нічого з того не буде. Се мій ліс, і я не позволю, аби ви своїм м'ясом годували якогось прибуду, що тут не має ніякого права. Ви мої, і я беру вас на обід.

Почали ми проситися, благати, почали говорити, що нині твої іменини і дуже негарно буде, коли ти в такий день лишишся без обіду, — та де тобі, ані слухати не хоче.

— Я тут пан, — кричить, — і я один маю до вас право, ніхто мені тут не сміє втручатися.

І взяв нас усіх чотирьох до свого замку. Ледве-неледве я упросив його, щоб хоч мене одного пустив до тебе, щоб я дав тобі відомість, як стоїть справа. Тепер, вельможний дідичу, сам поміркуй, чи ми винні тому, що ти сьогодні голоду намлівся, і що тобі далі робити.

Почувши се оповідання, Ведмідь аж увесь наїжився. Уся його злість обернулася на того нового суперника, що так несподівано вліз йому в дорогу.

— Се що за якийсь непотріб непотрібний посмів сюди вдертися? — ревів він, дряпаючи землю пазурами. — Гей, Зайче, зараз веди мене до нього, нехай його розірву на дрібні шматочки!

— Вельможний дідичу! — мовив Заєць. — Се дуже могутній пан, страшний такий...

— Що ти думаєш, що я буду його боятися? Зараз веди мене до нього, побачимо, хто буде дужчий.

— Вельможний дідичу, але він жиє в кам'янім замку...

— Е, що там мені його замок! Веди мене до нього, вже я його досягну, хоч би він сховався на сам вершок найвищої смереки.

Попровадив Заєць Ведмедя до криниці та й каже:

— Вельможний дідичу! Велика твоя сила! Ади, твій ворог, як тільки побачив, що ти наближаєшся, зараз драпнув і сховався до свого замку.

— Де він? Де він? — кричав Ведмідь, оглядаючи довкола і не бачачи нічого.

— Ходи сюди і заглянь ось тут! — мовив Заєць і підвів Ведмедя до криниці. Став Ведмідь над цямриною, глянув униз, аж там справді Ведмідь.

— Бачиш свого ворога, — мовив Заєць, — як виглядає із свого укріплення.

— Я не я буду, коли його звідтам не досягну! — мовив Ведмідь і як не рикне з цілого ведмежого горла вниз до криниці! А з криниці як не відіб'ється його голос ще вдвоє сильніше, мов з величезної труби!

— Га, так! — скрикнув Ведмідь. — Ти мені ще грозиш? Чекай же, я тобі покажу!

Та й за сим словом Ведмідь ба-бавх до криниці та й там і

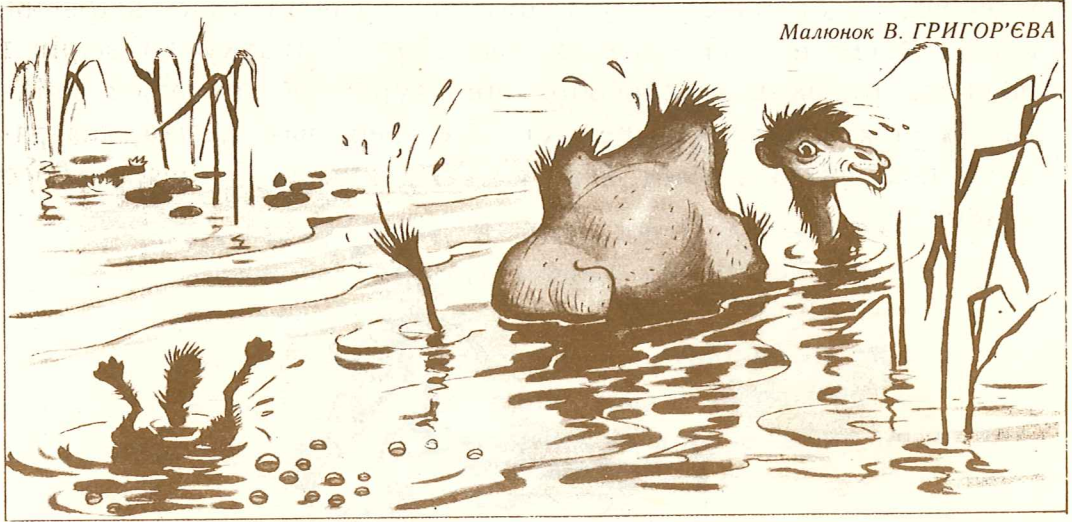
втопився. А Заєць стояв при цямрині і глядів, поки звірячий ворог зовсім не залетється, а тоді скочив щодуху до звірів і розповів їм, яким то способом він змурдував Ведмедя і вибавив їх усіх від тяжкого нещастя. Не треба вам казати, яка радість запанувала в цілім лісі і як усі дякували Зайцеві за його вчинок.

На цьому фоті — наша читачка Галя Нитченко з міста Ньюпорт, Австралія. Тепер Галі 13 років, вона закінчила 5 клас української школи, а зараз дуже гарно вчиться у другій класі англомовної гімназії.

Галя завжди брала участь в усіх шкільних вечорах: у виставах, танцях, деклямаціях. Галя добре знає українську мову, пише щоденника українською мовою.

Галя також гарно малює. У цьому числі “Соняшника” читачі мають змогу бачити її малюнки до оповідання М. Йогансена “Вовки та верблюденята”. М. Йогансен — визначний український письменник, якого розстріляли московські комуністи. Це його оповідання випадково збереглося в Галиного тата і він його нам прислав у “Соняшник”.

Малюнок В. ГРИГОР'ЄВА

КАЗКА ПРО ПОГАНОВОГО ДРУГА

Індійська казка

Подружилися якось шакал і верблюд. Одного разу шакал каже верблюдові:

— На тому березі річки росте цукрова тростина. Давай переправимося туди. Ти досхочу наїсися тростини, а я наловлю собі рибки.

— Добре придумано, — погодився верблюд. — Сідай мені на спину: ми зараз же переплинемо на той бік.

Шакал скочив своєму другові на спину, і той швидко переплив річку.

Шакал не обдурив верблюда. Дійсно, недалеко від берега розляглося велике поле цукрової тростини. Верблюд ласував тростиною, а шакал на березі з успіхом ловив рибу. Риби тут було стільки, що шакал швидко наївся досхочу і завалився спати. Виспався шакал, прибіг до верблюда і від задоволення почав бігати по полю і голосно гавкати.

Гавкіт шакала почули в сусідньому селіщі, і люди, ухопивши палиці, прибігли на поле. Побачивши верблюда, який їв цукрову тростину, селяни почали бити його палицями. Насилу вирвався верблюд і ледве живий приплентався до річки. Тут його наздогнав шакал і, ніби нічого й не трапилось, сказав:

— Час вже додому.

— Час, — погодився верблюд.

— Тоді я сяду тобі на спину.

— Сідай, — дозволив верблюд.

Шакал скочив верблюдові на спину, і вони попливли назад. Коли вони трохи відпливли від берега, верблюд запитав:

— Скажи мені, шакале, чому ти так голосно гавкав. Хіба ти не знав, що на твій гавкіт позбігаються люди і почнуть мене бити. Навіщо ти це зробив?

— Не знаю, — недбало відповів шакал. — Не знаю! Це у мене така звичка: після смачного обіду я люблю голосно гавкати!

— Ну, тоді інша справа! — зауважив верблюд. — Якщо в тебе така звичка, тоді ти не винен.

Верблюд доплив до середини річки, а там було дуже глибоко, і раптом сказав:

— А знаєш, шакале, мені хочеться трохи поборсатися у воді.

— Що ти, що ти? — злякався шакал. — Я ж зовсім не вмію плавати. Не роби цього. Та й навіщо тобі борсатися у воді?

— Не знаю! — відповів верблюд. — Не знаю! Просто в мене така звичка: після того, як мене відлупцюють палицями, я люблю поборсатися у воді!

І, сказавши так, верблюд з головою занурився у воду, а коли виринув, шакала на його спині вже не було: він захлинувся.

І ніхто не пожалів шакала і не згадав про нього. Така вже доля поганих друзів.

Переказав Н. ХОДЗА

Д. БІЛОУС

Малюнки Г. ГЛІКМАНА

ЗВІДКИ ДУБ У СОСНЯКУ?

В ліс пішов я в день осінній —
Промайнули крила сині.
Сойка! Сіла на дубок,
Жолудя взяла в дзьобок
І — гайнула між сосною,
Жолудя хова під хвою.
Коли вдосталь жолудів,
То не страшно й холодів!

Але сойці й так буває:
Де їх клала — забуває...
Ось дихнув весною ліс,
Жолудь схований проріс...
Що за парості і звідки —
Вже забули й сосни-свідки.
Я ж виходжу по гриби
Й знаю, звідки там дуби.

Загадка

Хоч безкрилий, а літає,
Хоч не жук він, а гуде,
Хоч без рук — гілля ламає,
В небі зграї хмар веде.

На вікні він гасить свічку,
Меле борошно в млинні.
Хто це буде — ну, подумай,
Чи вгадаєш ти чи ні?

Марія ПОЗНАНСЬКА

СКІЛЬКИ ГРИБІВ У ГАЙОЧКУ?

(Лічилочка)

Ось грибочки у гайочку
В капелюшиках стоять.
Два грибочки, три грибочки,
Скільки разом буде? (П'ять!)

ЩО КОМУ?

Каже квочка: ко-ко-ко!
Пий, коточку, молоко,
То солодке молоко.
Ко-ко, ко-ко, ко-ко-ко.

До курчаток, до діток
Каже квочка: ко-ко-кок!
Не солодке молоко.
Ко-ко, ко-ко, ко-ко-ко.

Он, мов золото, пшоно
Вам посипане давно.
Швидко, діти. Скоки-скок!
Ко-ко, ко-ко, ко-ко-кок.

Клюйте, клюйте, ко-ко-ко!
То пшоно — не молоко,
Каже квочка до діток.
Ко-ко, ко-ко, ко-ко-кок!

К. Лугова

Марія ПОЗНАНСЬКА

ВІТЕР

Вітер, вітер пустотливий
Залетів до нас у сад,
Оббиває груші, сливи,
Трусить яблуні підряд.

І хустиночку в Марусі
На голівці розв'язав,
Свиснув дівчинці у вусі
І нічого не сказав.

Перебіг, упав на квіти,
На траві лишив сліди.
Неслухняний і сердитий,
Хто просив тебе сюди?!

З Я Б Л И К

Вранці я по яблука
Розігнався в сад.
Аж примітив зяблика, —
Я тоді назад.

Придивився — шуляться
Кволе зябленя,
Не тікає, тулиться
До старого пня.

Я забув про яблука,
Я над ним присів:
— Що з тобою, зяблику?
Чом посоловів?

Може, не здоровиться?
А пташок мовчить:

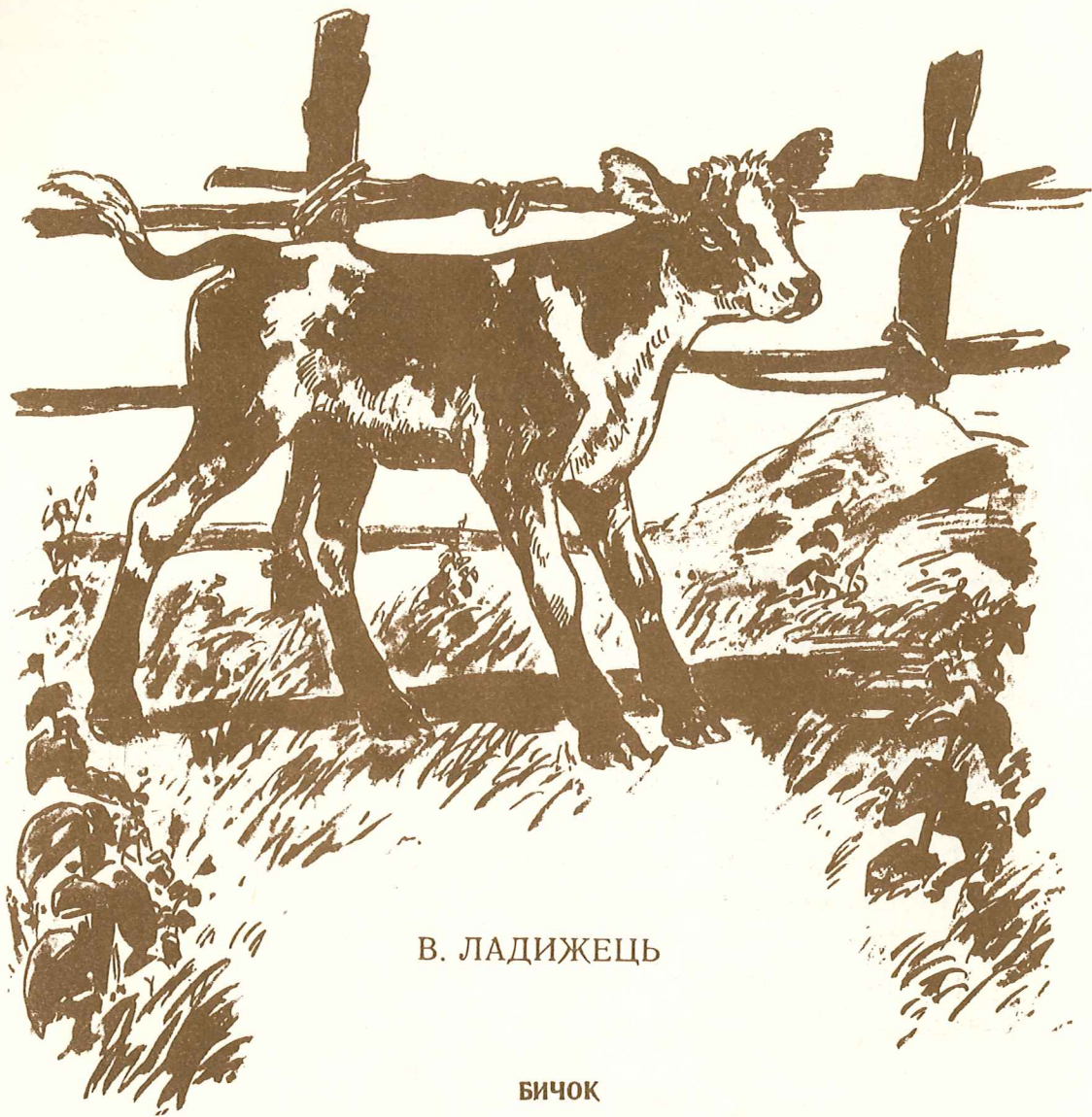
В горличку шовковиця
Впоперек стирчить...

Вийняв соломинкою:
— Що ж ти так їси?
Напоїв краплиною
Чистої роси...

— Річ така шовковиця —
І смачний шматок,
Тільки ж бо, як мовиться,
Не на твій роток!

Ну, нічого, зяблику,
Це не дивина.
Підростеш — шовковиця
Буде не страшна!

В. ЛАДИЖЕЦЬ

БИЧОК

Наш Стрибко — бичок чорненький —
Дуже й дуже ще дурненький.

Дощ пройшов, а він за сіном
Потягнувсь до тину,
По самісінькі коліна
Вліз у жовту глину!

А як виліз, гордо мукнув,
Дрібно ніжками пристукнув.
Мабуть, думає, дурненький,
Що він в чоботах новеньких.

На фоті учасники масового балю, який улаштувала в Мельбурні (Австралія) 8 вересня ц. р. Українська Шкільна Рада, — нагороджені за кращі одяги.

Перші нагороди призначені: Миколі Клименкові (український козак), Галі Нитченко (папуаський), Марті Стельмахів (гуцульський).

Другі нагороди призначені: Оксані Коцюмбас (український), Анатолієві Вересаю (український), Вірі Струк (русалчин).

Треті нагороди призначені: Петрикові Кучеру (український), Лесі Пундяк (український), Андрієві Матищаків (український).

Усі нагороджені одержали в подарунок гарні українські книжки.

Фото: І. Святківський

„СОНЯШНИК”, ілюстрований місячник для дітей.

Редактор — Петро Волиняк

Передплата на рік: Канада — 3.00 дол., США — 3.50 дол. Австралія й Англія — 20 шилінгів, інші країни — рівновартість 3.00 доларів.

Передплату і все листування слати на адресу:

**“NOWI DNI”, Box 452, Term. “A”
Toronto, Ont., Canada.**